

Handlingsprogram för hållbar användning av växtskyddsmedel II 2018–2022

Innehåll

Förkortningar som använts	3
1. Inledning	4
2. Växtskydd i Finland	5
3. Bakgrund och förhållandet till övrig lagstiftning	6
4. Mål och åtgärder	9
4.1. Det nationella handlingsprogrammet och verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas (Art 4) 10	
4.2. Växtskyddsutbildning (Art 5)	11
4.3. Krav för försäljning av växtskyddsmedel (Art 6).....	12
4.4. Information och medvetandehöjande åtgärder (Art 7)	13
4.5. Kontroll av spridningsutrustning (Art 8)	15
4.6. Flygbesprutning (Art 9).....	16
4.7. Information till allmänheten om behandlingar med växtskyddsmedel (Art 10).....	16
4.8. Särskilda åtgärder för att skydda vattenmiljön och dricksvattnet (Art 11)	17
4.9. Minskad användning av eller minskade risker från växtskyddsmedel i särskilda områden (Art 12) 18	
4.10. Hantering och lagring av växtskyddsmedel samt behandling av deras förpackningar och rester (Art 13)	19
4.11. Främjande av integrerat och ekologiskt växtskydd (Art 14).....	21
4.11.1. Integrerat växtskydd.....	21
4.11.2. Integrerat växtskydd nivå I – precisering av användning av växtskyddsmedel.....	22
4.11.3. Integrerat växtskydd nivå II – ersättning av kemisk bekämpning med andra metoder	22
4.11.4. Integrerat växtskydd nivå III – omplanering av odlingsystemet	23
4.11.5. Växtskydd i ekologisk produktion.....	23
4.11.6. Integrerat och ekologiskt växtskydd – Samarbetsinläring	25
4.12. Indikatorer (Art 15).....	26
5. Kommunikation	26
6. Uppföljning och rapportering	27

Förkortningar som använts

RFV	Regionförvaltningsverket
CAP	Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy)
CLP	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (Classification, Labelling and Packaging of substances and mixtures)
NTM-central	Närings-, trafik- och miljöcentral
EU	Europeiska unionen
Evira	Livsmedelssäkerhetsverket
KASTE rf	Växtskyddsindustrin rf
KSS rf	Växtskyddsföreningen rf
Luke	Naturresursinstitutet
Mavi	Landsbygdsverket
JSM	Jord- och skogsbruksministeriet
MTK rf	Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf
NAP	Nationellt handlingsprogram (National Action Plan)
REACH	Europaparlamentets och rådets förordning nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals)
SLC rf	Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf
SML rf	Finlands biodlarförbund SML rf
STYL ry	Finlands arbetarskyddsföretags förbund rf
SYKE	Finlands miljöcentral
THL	Institutet för hälsa och välfärd
TTL	Arbetshälsoinstitutet
Tukes	Säkerhets- och kemikalieverket
VTT	Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
MM	Miljöministeriet

1. Inledning

Syftet med handlingsprogrammet för en hållbar användning av växtskyddsmedel är att minska de risker som användningen av växtskyddsmedel medför för människors hälsa och miljön. Det nya nationella handlingsprogrammet för hållbar användning av växtskyddsmedel (National Action Plan NAP II) omfattar åren 2018–2022. Det första handlingsprogrammet¹ publicerades som jord- och skogsbruksministeriets arbetsgruppspromemoria i mars 2011. Handlingsprogrammet skulle vara i kraft tills 2021, men i samband med upprättandet av en mellanrapport kom det fram att det är nödvändigt att bereda ett nytt program redan nu.

Ramdirektivet om hållbar användning av bekämpningsmedel² (nedan kallat ramdirektivet) förutsätter upprättandet av ett nationellt handlingsprogram. I Finland genomfördes ramdirektivet om hållbar användning genom lagen om växtskyddsmedel³. Säkerhets- och kemikalieverket Tukes ansvarar för upprättandet och verkställandet av handlingsprogrammet i samarbete med aktörerna och myndigheterna i branschen.

I det nya handlingsprogrammet publiceras nya åtgärder som planerats för åren 2018–2022 och eventuella uppdateringar av tidigare åtgärder. Åtgärderna i det första handlingsprogrammet och bedömningen av deras genomförande publicerades i en mellanrapport 28.2.2018⁴. I mellanrapporten har man beskrivit genomförandet av kraven i ramdirektivet i Finland fram till år 2017. I det nya handlingsprogrammet har de åtgärder som redan genomförts beskrivits kort för varje artikel i ramdirektivet och åtgärderna har samlats i bilaga 1.

En del av åtgärderna består av förslag till utredningar på basis av vilka man kan bl.a. upprätta anvisningar eller begränsningar som hänför sig till användningen av växtskyddsmedel. Vid upprättandet av anvisningar och begränsningar bedöms åtgärdens hälsoeffekter samt sociala, ekonomiska och miljökonsekvenser samt de regionala och lokala särförhållandena. De berörda intressentgrupperna deltar i beredningen av eventuella anvisningar och begränsningar.

Det nya handlingsprogrammet har redigerats av Pauliina Laitinen på Säkerhets- och kemikalieverket Tukes. Arbetsgruppen består av medlemmarna i handlingsprogrammets styrgrupp (NAP-styrgrupp): Tove Jern från jord- och skogsbruksministeriet (JSM); Eeva Nurmi från miljöministeriet (MM); Jari Poutanen från Livsmedelssäkerhetsverket (Evira); Sari Autio från Finska ekologiska forskningsinstitutet; Marja Jalli, Pasi Mattila och Marja Poteri från Naturresursinstitutet (Luke); Hanna Ketomäki från Landsbygdsverket (Mavi); Katri Siimes från Finlands miljöcentral (SYKE); Milja Koponen från Arbetshälsoinstitutet (TTL); Sari Peltonen från ProAgria Centralernas Förbund; Mika Virtanen och Antti Lavonen från Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf (MTK rf); Rikard Korkman från Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf; Mari Raininko från Växtskyddsindustrin rf (KASTE rf); Asmo Saarinen (Pertti Rajala) från

¹ Jord- och skogsbruksministeriet 2011: Nationellt handlingsprogram för hållbar användning av växtskyddsmedel. Arbetsgruppspromemoria jsm 2011:4. Helsingfors 2011.
http://mmm.fi/documents/1410837/1867265/Trm2011_4_SV.pdf/3437e55f-a5bc-46e0-8283-8b31a7f9468b/Trm2011_4_SV.pdf.pdf.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:309:0071:0086:SV:PDF>

³ Lagen om växtskyddsmedel 1563/2011. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20111563>.

⁴ Säkerhets- och kemikalieverket 2018: Nationellt handlingsprogram för hållbar användning av växtskyddsmedel. Mellanrapport 2011–2017. http://www.tukes.fi/Tiedostot/Kestava_kasvinsuojelu/Valiraportti.pdf. 52 s.

Växtskyddsföreningen rf (KSS rf); Soile Prokkola från Förbundet för ekologisk odling rf; Hanna Skogster från Trädgårdsförbundet rf; Eija-Leena Hynninen, Lotta Kaila, Kaija Kallio-Mannila, Pauliina Laitinen och Satu Rantala från Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes). I samband med mellanrapporten och färdigställandet av det nya handlingsprogrammet bjöds representanter från Finsk handel och Helsingfors universitet till styrgruppen.

Utöver de nya medlemmarna i styrgruppen har flera personer från Luke, Tukes, TTL och SLC och anordnare av växtskyddsutbildningar bidragit till handlingsprogrammet. Programförslaget har varit ute på remiss och utlåtanden har inkommit från: ansvarsområdet för arbetarskydd vid regionförvaltningsverket i östra Finland, Livsmedelssäkerhetsverket Evira, Växtskyddsindustrin KASTE rf, Finsk handel rf, Handelsträdgårdsförbundet rf, Trafikverket, Förbundet för ekologisk odling rf, Naturresursinstitutet, jord- och skogsbruksministeriet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Trädgårdsförbundet rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands biodlarförbund SML rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Arbetshälsoinstitutet, Grönmiljöförbundet rf och miljöministeriet. De inkomna utlåtandena har tagits i beaktande i den mån det har varit möjligt. Vi vill tacka alla kommentatorer!

2. Växtskydd i Finland

Med växtskyddsmedel avses preparat som används bl.a. för att bekämpa ogräs, skadegörare och växtsjukdomar. Växtskyddsmedel sprids avsiktligt på växter som odlas för människoföda och i miljön. Användningen av växtskyddsmedel kan medföra risker för människors hälsa och miljön.

För att minska riskerna genomgår växtskyddsmedlen en omfattande bedömning av hälso- och miljöriskerna innan de får säljas och marknadsföras i Finland. Ett preparat kan godkännas för användning endast om de hälso- och miljörisker som dess användning medför är på en godtagbar nivå. Farorna och riskerna med växtskyddsmedel hålls under kontroll när växtskyddsmedel används enligt bruksanvisningen. Syftet med övervakningen av försäljningen och användningen av växtskyddsmedel är att säkerställa, att endast godkända preparat finns till försäljning och att de godkända preparaten används enligt anvisningarna.

Försäljningen av växtskyddsmedel har statistikförts i Finland sedan 1953⁵. Tukes samlar årligen in uppgifter om försäljningsvolymerna. Försäljningsvolymerna av de verksamma ämnena för användning inom jordbruk och trädgård har varit runt 1 500 ton under de senaste tio åren. Det mest sålda verksamma ämnet är glyfosat för ogräsbekämpning. Glyfosatets andel är över hälften av de sålda verksamma ämnena.

Användningen av växtskyddsmedel statistikförs vart femte år av Luke⁶. I förhållande till odlingsarealen var den totala användningsvolymen av växtskyddsmedel störst vid odling av sockerbeta, potatis, frilandsgroänsaker, jordgubbe och äpple. På fodervallar var användningsvolymen av växtskyddsmedel och den areal som behandlats klart mindre än vid odling av andra grödor. Den första statistiken upprättades 2013.

⁵ Säkerhets- och kemikalieverket 2018: Försäljningsstatistik (på finska). <http://tukes.fi/fi/Toimialat/Kemikalier-biocider-och-vaxtskyddsmedel/Vaxtskyddsmedel/Forsaljningsstatistik/>.

⁶ Naturresursinstitutet 2014: Användning av växtskyddsmedel inom jordbruk. <http://stat.luke.fi/sv/tilasto/4082>.

Man följer även upp rester av växtskyddsmedel i livsmedel, foder samt i yt- och grundvatten. Restmängderna i livsmedel och foder som producerats i Finland är de lägsta i Europa⁷. Resthalter av växtskyddsmedel som överskrider kvalitetsnormerna upptäcks sällan i yt- och grundvatten^{8,9}.

På basis av de ringa försummelse som upptäcks vid övervakningen av användningen av växtskyddsmedel, övervakningen av rester och resultaten av miljöövervakningen är användningen av växtskyddsmedel i Finland på en säker nivå. Användarna har ett stort ansvar och en stor betydelse i minskningen av risker som orsakas av användningen av växtskyddsmedel. Målet att minska de hälso- och miljörisker som hänförs till växtskyddsmedel kan även framöver uppnås bl.a. med utbildning av användare av växtskyddsmedel och genom att utöka medvetenheten om säker användning av växtskyddsmedel. Utöver dessa är testningen av spridningsredskap en viktig och effektiv praktisk åtgärd som främjar handlingsprogrammets mål.

Genomförandet av lagstiftning som hänförs till växtskyddsmedel och förändringarna i växtskyddspolitiken kan framöver minska antalet effektiva ämnen på marknaden. Betydande förändringar i sortimentet av verksamma ämnen och preparat medför utmaningar för odling i Finland. Ett tillräckligt omfattande sortiment av bekämpningsmetoder och växtskyddsmedel är viktigt för hållbart växtskydd. Med ett omfattande sortiment av verksamma ämnen kan effekten mot skadegörare och konkurrenskraftig växtproduktion i Finland bibehållas.

3. Bakgrund och förhållandet till övrig lagstiftning

EU:s temainriktade strategi för hållbar användning av bekämpningsmedel¹⁰ publicerades 2006 enligt EU:s sjätte miljöhandlingsprogram¹¹. Strategin handlar om bekämpningsmedel, trots att det påföljande ramdirektivet² har begränsats till enbart växtskyddsmedel. Med bekämpningsmedel avses växtskyddsmedel och biocider.

Strategins mål är bl.a. att minska de konsekvenser som växtskyddsmedel innebär för människors hälsa och miljön samtidigt som man säkerställer ett ändamålsenligt växtskydd. De föreslagna åtgärderna gäller särskilt åtgärder med anknytning till användningen av växtskyddsmedel samt ökad övervakning och forskning, utbildning för användarna och information. Ramdirektivet² omfattar de strategiåtgärder som hänförs till användningen av växtskyddsmedel.

För genomförandet av strategins mål har man gett även andra EU-förordningar.

Växtskyddsmedelsförordningen¹² handlar bl.a. om förfaranden för godkännande av växtskyddsmedel.

⁷ European Food Safety Authority 2017: The 2015 European Union report on pesticide residues in food. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2017.4791/epdf>.

⁸ Karjalainen A.K., Siimes K., Leppänen M.T. och Mannio J. 2014: Uppföljning av skadliga ämnen i ytvatten som belastas av jord- och skogsbruket i Finland (på finska). Uppföljningsresultat 2007–2012. Finlands miljöcentralers rapporter 38/2014. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/153152>.

⁹ Juvonen J., Hentilä H. och Aroviita J. 2017: Uppföljning av jord- och skogbruks belastade grundvattenområden - Bekämpningsmedel och näringsämnen under åren 2007–2015 (på finska). SYKE:s rapporter 15/2017. <http://hdl.handle.net/10138/192749>.

¹⁰ Europeiska gemenskapernas kommission 2006: Temainriktad strategi för hållbar användning av bekämpningsmedel. Meddelande från kommissionen KOM(2006) 372. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2006/SV/1-2006-372-SV-F1-1.Pdf>.

¹¹ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1600/2002/EG om fastställande av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram. http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2002.242.01.0001.01.SWE&toc=OJ:L:2002:242:TOC.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1107&from=SV>.

Statistik över användningen och försäljningen av växtskyddsmedel samlas in enligt statistikförordningen¹³ och i ändringen av maskinsäkerhetsdirektivet¹⁴ ställs miljökrav på nya maskiner för applicering av växtskyddsmedel.

Förhållandet till övriga EU-förordningar

Växtskyddsmedel omfattas av CLP-förordningen¹⁵ om klassificering och märkning av kemikalier och bl.a. skyldigheten att göra upp ett

säkerhetsdatablad enligt REACH-förordningen¹⁶. Bestämmelser om rester av växtskyddsmedel i livsmedel och foder finns i förordningen om rester¹⁷. Ramdirektivet för vatten¹⁸ och direktivet för grundvatten¹⁹ skyddar yt- och grundvatten även för växtskyddsmedel, och användningen av växtskyddsmedel får inte medföra fara för organismer och områden som skyddas av fågel- och livsmiljödirektiven^{20,21}.

Växtskyddsmedel omfattas även av lagstiftningen om bl.a. arbetarskydd och arbetshälsa²². En förteckning över växtskyddsmedel som är godkända för ekologisk produktion finns som bilaga till förordningen om ekologisk produktion²³.

Åtgärderna i EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) har inkluderats i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland²⁴. Programmet stöder finländsk jordbruksproduktion på flera sätt. Åtgärder som hänför sig till växtskyddsmedel är bl.a. miljöersättningar, ekologisk produktion och rådgivning. Landsbygdsprogrammets åtgärder som hänför sig till växtskydd har

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1185/2009 om statistik om bekämpningsmedel. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009R1185&from=SV>.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/127/EG om ändring av direktiv 2006/42/EG vad gäller maskiner för applicering av bekämpningsmedel. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0127&from=SV>.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX%3A32008R1272>.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (REACH). <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX:32006R1907>.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 396/2005 om gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i eller på livsmedel och foder av vegetabiliskt och animaliskt ursprung. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32005R0396>.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1513682566473&uri=CELEX:32000L0060>.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/118/EG om skydd för grundvatten mot föroreningar och försämring. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:32006L0118>.

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0147>.

²¹ Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A31992L0043>.

²² Europeiska arbetsmiljöbyrån: EU-direktiv om arbetsmiljö. <https://osha.europa.eu/sv/safety-and-health-legislation/european-directives>.

²³ Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0889&from=SV>.

²⁴ Maaseutu.fi 2018: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. <https://www.maaseutu.fi/sv/landsbygdsnatverket/landsbygdsutvecklingsprogram/>.

bedömts i Lukes Bedömningsrapport om landsbygdsprogrammets miljöåtgärder²⁵. Möjligheter och incitament för användningen av alternativa växtskyddsmetoder (mekanisk, biologisk, odlingsteknisk) behövs även för jordbruksgrödor som odlas i stor omfattning. Eftersom största delen av de växtskyddsmedel som används är preparat för ogräsbekämpning, finns det ett behov av åtgärder som befrämjar alternativ ogräsbekämpning.

Nationellt kemikalieprogram

Det nationella programmet för farliga kemikalier²⁶ innefattar flera åtgärder som hänför sig till växtskyddsmedel. Syftet med kemikalieprogrammet är att öka kunskapen om befolkningens exponering för kemikalier och att effektivisera miljöövervakningen och övervakningen av utsläpp av skadliga ämnen. Programmets avsikt är också att minska arbetstagarnas exponering för hälsovådliga kemikalier och exponeringen för sensibiliserande ämnen i alla befolkningsgrupper.

²⁵ Yli-Viikari A. och Aakkula J. (red.) 2017: Miljöbedömning av landsbygdsprogrammet (på finska). Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2017. jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/540249/luke-luobio_54_2017.pdf.

²⁶ Miljöministeriet: Det nationella programmet för farliga kemikalier (på finska) https://www.ym.fi/sv-fi/Miljo/Kemikalier_och_miljorisker/Det_nationella_programmet_for_farliga_kemikalier

4. Mål och åtgärder

Syftet med handlingsprogrammet är att minska de risker som användningen av växtskyddsmedel medför för människors och djurs hälsa och miljön. Programmet främjar införandet av integrerat växtskydd och alternativa bekämpningsmetoder. Avsikten är att minska beroendet av användningen av växtskyddsmedel i den omfattning som det är motiverat med tanke på de hälso- och miljörisker som förknippas med användningen av dessa ämnen.

Programmet går igenom kraven i ramdirektivet om hållbar användning av bekämpningsmedel² artikel för artikel. Största delen av kraven har i Finland genomförts med lagen om växtskyddsmedel³ och under det tidigare programmet under åren 2011–2017. I det nya programmet hänvisar man bara kort till de krav som redan genomförts och de åtgärder som vidtagits under det tidigare programmet. Dessa har rapporterats detaljerat i mellanrapporten för det första handlingsprogrammet⁴.

För var och en av ramdirektivets artiklar har man först satt upp kvantitativa och/eller kvalitativa mål. Därefter hänvisar man kort till åtgärder som vidtagits tidigare. Nya åtgärder har planerats enligt observerade behov. Till sist har man listat de indikatorer som planerats för att underlätta uppföljningen.

4.1. Det nationella handlingsprogrammet och verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas (Art 4)

Mål: Att minska de risker och konsekvenser som användningen av växtskyddsmedel innebär för människors hälsa och miljön.

Mål: Att minska de risker som användningen av de verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas innebär genom att begränsa användningen till vad som är nödvändigt.

Mål: Att genomföra de 65 åtgärder som ingår i handlingsprogrammet.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Det nationella handlingsprogrammet genomförs och verksamheten rapporteras. Handlingsprogrammets genomförande följs upp av en styrgrupp som håller regelbundna möten.

Riskerna med växtskyddsmedel bedöms och beslut fattas, utvecklingen i branschen följs upp och på EU-nivån deltar man i utvecklingsarbetet för riskbedömning som avser växtskyddsmedel.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Identifiering av verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas	De verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas nationellt identifieras och namnges och deras användning, försäljning och förekomst i miljön följs upp. Verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas kan vara t.ex. ämnen som används i stora volymer, som innebär stora hälso- och miljörisker eller som är föremål för offentlig kritik/debatt. I den mån det är möjligt övervakar man halterna av verksamma ämnen hos personer som exponeras kraftigt i sitt arbete samt hos känsliga befolkningsgrupper (gravida kvinnor, spädbarn och barn).	Tukes, Luke (användningsstatistiken), TTL 2018–2022
Minskning av risker som orsakas av användningen av verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas och övervakning av deras användning	Granskning av godkännandebeslut, bruksanvisningar och -begränsningar av verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas. Övervakningen fokuseras på användningen av dessa ämnen och användningen begränsas vid behov. Bedömningsförfaranden och -tidtabeller prioriteras vid behov. Förändringar och ibruktagandet av riskminskningsåtgärderna kommuniceras aktivt.	Tukes 2018–2022

Indikatorer

Andelen genomförda åtgärder av alla åtgärder.

Antal, antalet prover och observerade halter av verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas i miljön och hos människor.

Övervaknings-, handledning- och begränsningsåtgärder som avser verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas.

4.2. Växtskyddsutbildning (Art 5)

Mål: Syftet med växtskyddsutbildning är att utöka kunskapen om säker användning av växtskyddsmedel och minska de risker som orsakas av användning av växtskyddsmedel.

Mål: Alla yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel har avlagt växtskyddsexamen.

Mål: Alla anordnare av växtskyddsutbildning och -examen deltar i vidareutbildningen anordnad av Tukes.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Grundutbildningsprogrammet erbjuds för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel samt distributörer och rådgivare.

Examenskravet gäller yrkesmässiga användare och distributörer av växtskyddsmedel.

Växtskyddsexamen som avlagts i ett annat EU-land godkänns i Finland.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Ny utbildning för anordnare av växtskyddsutbildningar och -examen	Innehållet i vidareutbildningen för utbildare planeras och genomförs tillsammans med utbildare och samarbetsparter. Vid planeringen av innehållet beaktas erfarenheten och motivationen av utbildarna och examinanderna för att uppnå målen för riskminskning.	Tukes, utbildarna, övriga samarbetsparter 2018
Informationsutbyte och samarbetsinläring med utbildarna	Utöver kommunikation via e-post testas vi samtal om aktuella ämnen på nätet. Samråd för utbildarna anordnas vid behov.	Tukes, NAP-styrgruppen, utbildarna 2018–2022
Vidareutbildningssystem för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel på finska och svenska	Innehållet av vidareutbildningen för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel planeras och genomförs och examen uppdateras. Tillgången till information om god besprutningspraxis och arbetarskydd säkerställs.	Tukes, utbildarna, ansvarsområdena för arbetarskydd vid regionförvaltningsverket 2018
Uppdatering av Tukes webbmaterial och tillägg av ett avsnitt om biocider	Webbmaterialet omfattar en grundutbildning som uppdateras med mindre korrigeringar. Ett avsnitt om hållbar användning av biocider läggs till på materialet.	Tukes 2018
Övervakning av utbildningen och examen för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel	Riskbaserad planering och genomförande av övervakningen.	Tukes 2018–2022
Införande av jordbruksrådgivarnas växtskyddsutbildning och -examen i utbildnings- och examenssystemet	Personer som ger jordbruksrådgivning om växtskyddsmedel genomgår en utbildning anordnad av Mavi och avlägger examen innan de godkänns som rådgivare. Mavi, Tukes och JSM granskar förfaranden med avsikt av att undvika överlappande examenssystem.	Tukes, Mavi, JSM 2018

Indikatorer

Antalet personer som avlagt examen.

Användarantal för webbstudiematerialet årligen.

Brister i avläggande av examen som upptäckts vid övervakning av användningen av växtskyddsmedel hos alla företag som övervakas.

Antalet anordnare av utbildning och examen som deltagit i Tukes vidareutbildning.

Antalet övervakningstillfällen av utbildningar och examina och andelen upptäckta brister i totalantalet.

4.3. Krav för försäljning av växtskyddsmedel (Art 6)

Mål: Alla försäljare av preparat som är godkända för yrkesmässig användning har tillräckligt med personal som har avlagt examen.

Mål: Försäljaren av preparat som är godkända för yrkesmässig användning kontrollerar alltid att köparen har en giltig växtskyddsexamen.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

I butiker som säljer preparat som är godkända för yrkesmässig användning ska finnas minst en person som avlagt examen.

Examenskravet gäller inte försäljare som säljer enbart preparat som godkänts för konsumentbruk.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Informationsskyldigheten av distributörer och producenter av preparat som godkänts för konsumentbruk	Distributörer och producenter av preparat som godkänts för konsumentbruk ska ge allmän information om de hälso- och miljörisker som förknippas med växtskyddsmedel. Tillräckligheten av de nuvarande åtgärderna bedöms och vid behov bereds en rekommendation om anvisningarnas innehåll.	Tukes, KASTE rf 2019–2022
Offentlig informationstjänst om personer som avlagt växtskyddsexamen	Ändring till lagen om växtskyddsmedel förbereds så att det blir möjligt att lägga till namn och andra identifikationsuppgifter av de personer som avlagt växtskyddsexamen på en offentlig informationstjänst. Försäljare av växtskyddsmedel kan kontrollera i informationstjänsten att köparen har avlagt växtskyddsexamen.	Tukes, JSM 2019

Indikatorer

Antalet butiker som säljer preparat som godkänts för yrkesmässig användning med tillräckligt med personal som avlagt examen.

Bristande kontroll av köparens examen som upptäckts vid övervakningen.

4.4. Information och medvetandehöjande åtgärder (Art 7)

Mål: Att utöka konsumenternas och de yrkesmässiga användarnas medvetenhet om fördelarna, riskerna och effekterna för människors hälsa och miljön av användningen av växtskyddsmedel.

Mål: Att utöka konsumenternas medvetenhet om de låga resthalterna i finländska livsmedel och foder.

Mål: Att finländska livsmedel och foder är de renaste i EU.

Mål: Växtskyddsmedlens försäljningsförpackningar är tydligare och mer användarvänliga till sitt innehåll.

Mål: Nollförekomst av akuta och kroniska förgiftningar.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Allmänheten informeras aktivt om säker användning av växtskyddsmedel.

Uppgifter om akuta och kroniska förgiftningar samlas in.

Övervakning av rester i livsmedel och foder fortsätter.

Yrkesmässiga användare informeras om riskerna med förfalskade växtskyddsmedel och förfalskningar övervakas.

Begränsningar för användningen av växtskyddsmedel utvecklas vid behov.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Information om växtskyddsmedel till allmänheten	Allmänheten informeras om säker användning av växtskyddsmedel samt om hälso- och miljöriskerna. Allmänheten informeras om ökningen av ekologisk produktion och ekologiska produktionsmetoder som utgör alternativ till skadliga kemikalier. Olika informationskanaler används mångsidigt för informationen. styrgruppen planerar och genomför årliga informationsteman.	Tukes, NAP-styrgruppen, Förbundet för ekologisk odling 2018–2022
Information till hobbybrukare	Hobbybrukare informeras om alternativa bekämpningsmetoder och säker användning av växtskyddsmedel. Man skulle kunna upprätta anvisningar om t.ex. integrerat växtskydd i grönsaksodling för hobbybrukare. Konsumenternas och hobbybrukarnas inställningar till kemikaliebruk inom växtskyddet bör utredas.	Tukes, Luke, Finska ekologiska forskningsinstitutet 2018–2020
Utbildning om kraven i den nya växthälsolagstiftningen för de olika aktörerna	Aktörernas egenansvar kommer att öka när växthälsolagstiftningen ändras 2019. Evira kommer att utveckla en utvecklingstjänst för att utöka aktörers kunskaper om bl.a. övervakningen av farliga skadegörare och hur deras spridning kan förebyggas.	Evira 2018–2022
Akuta och kroniska förgiftningar	Åtgärder som hänför sig till uppföljningen av redan skedda akuta och kroniska förgiftningar orsakade av växtskyddsmedel samt de upptäckta akuta och kroniska förgiftningar utreds. Bruksanvisningar för växtskyddsmedel som på basis av utredningarna visat sig vara problematiska preciseras vid behov och användarna informeras om dessa. TTL:s övervakningsanvisning till företagshälsovården uppdatera så att den motsvarar det nuvarande sortimentet av växtskyddsmedel.	Tukes, TTL 2019–2020

Utveckling av metoderna för biologisk övervakning av växtskyddsmedel	Man tar reda på vilka växtskyddsmedel som behöver en ny biologisk övervakningsmetod. Man ansöker om finansiering för utvecklingen av metoden och genomför den enligt den finansiering som erhållits. Användarna informeras om resultaten och behovet av riskhanteringen.	TTL, Tukes 2018–2022
Traktorförarens exponering under besprutningen	Man ansöker om finansiering för ett projekt där man utreder hur mycket traktorförare exponeras för växtskyddsmedel under besprutningen. Luftkvaliteten i förarhytten undersöks eller en skriftlig utredning om exponeringen upprättas. Personer som utför besprutningar med traktor informeras om resultaten och resultaten används för riskbedömning och riskhantering som hänför sig till preparaten i den mån det är möjligt.	TTL, Tukes 2018–2022
Förnyelse av växtskyddsmedlens försäljningsförpackningar utgående från kundens behov	Försäljningsförpackningarna görs tydligare och mer enhetliga för användarna, bl.a. anvisningarna för personskydd, användningsändamål, resistenshantering och riskhanteringsklausuler. Förändringarna genomförs i samband med förnyelsen av växtskyddsmedelsregistret. Intressentgrupperna informeras om arbetets framskridande.	Tukes, TTL 2018–2019
Förnyelse av växtskyddsmedelsregistret och en svenskspråkig version av registret	Växtskyddsmedelsregistret förnyas och en svenskspråkig version av registret upprättas. Användarnas behov utreds före förnyelsearbetet. Genom registerförnyelsen blir utnyttjandet av registeruppgifterna i applikationsutveckling möjligt genom gränssnitt.	Tukes 2018–2020
Biologisk bekämpning i växthus – exponering, allergier och förebyggande av dessa	Exponering för biologiska bekämpningsorganismer, allergier som de orsakar och förebyggande av skador utreds. Anvisningarna preciseras vid behov och användarna informeras om preciseringarna. Genomförs enligt den finansiering som erhållits.	TTL 2018–2020
Kommissionens meddelande om övervakning och kartläggning av hur användningen av bekämpningsmedel påverkar människors hälsa och miljön²⁷	De nödvändiga åtgärderna för övervakning av hälso- och miljöeffekterna genomförs.	Tukes, SYKE, TTL, THL 2018–2022

²⁷ Europeiska kommissionen 2017: Vägledning i form av kommissionens meddelande om övervakning och kartläggning av hur användningen av bekämpningsmedel påverkar människors hälsa och miljön enligt artikel 7.3 i direktiv 2009/128/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel (direktivet om hållbar användning).
https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_monitoring_guidance_sv.pdf. Genomgången 12.10.2017.

Indikatorer

Användnings- och försäljningsvolymerna av de verksamma ämnen som på basis av förgiftningar har visat sig vara potentiellt problematiska samt antalet meddelanden som förändringarna i bruksanvisningarna för dessa har gett upphov till.

Antalet allergifall orsakade av biologiska bekämpningsorganismer, antalet produkter som har visat sig vara potentiellt problematiska och antalet meddelanden om detta.

Antalet och respons till publicerade broschyrer, meddelanden, tidningsartiklar samt deltaganden i mässor och kontakter från allmänheten.

Andelen av prov som understiger och överskrider största tillåtna resthalter vid övervakningen av rester av bekämpningsmedel i finländska livsmedel och vid behov i foder (Tullen, Evira, Valvira).

Antalet återkallelser av livsmedel och foder p.g.a. växtskyddsmedel.

Antalet akuta och kroniska förgiftningar.

4.5. Kontroll av spridningsutrustning (Art 8)

Mål: Yrkesmässiga användare kontrollerar spridningsutrustningen regelbundet så att utrustningen är säker för människors hälsa och miljön.

Mål: All spridningsutrustning i yrkesmässig användning har testats.

Mål: Verksamheten av alla testare har granskats minst en gång före 2022.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Spridningsutrustning i yrkesmässig användning ska testas.

Utrustningen testas av testare som har auktoriserats av Tukes.

Testning som genomförts i ett annat EU-land godkänns i Finland.

Vissa typer av spridningsutrustning har avvikande tidsplaner för testning eller har befriats från testning²⁸ (Bilaga 2).

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Regelbunden kontroll och kalibrering av spridningsutrustningen	En anvisning upprättas och användarna informeras om kravet att regelbundet kontrollera och kalibrera spridningsutrustningen. Serviceanvisning för ryggburna sprutor inkluderas i anvisningen.	Tukes, JSM 2018–2022
Övervakning av testningsverksamhet av spridningsutrustningen	Övervakning av testningsverksamhet av spridningsutrustningen planeras och genomförs riskbaserat. Övervakningen kan vara dokumentövervakning, besök under testsituationer eller hos testaren.	Tukes 2018–2022

Indikatorer

Andelen otestade spridningsutrustningar som upptäckts under övervakningen.

Resultaten av övervakningen av testningsverksamheten, antalet övervakningstillfällen i förhållande till antalet testare; brister/allt ok.

²⁸ Jord- och skogsbruksministeriets förordning 8/2017 om ändring av bilaga II till jord- och skogsbruksministeriets förordning om kraven på utrustning för spridning av växtskyddsmedel samt testning och riskbedömning av spridningsutrustning. www.finlex.fi/data/normit/43363/17008sv.pdf.

4.6. Flygbesprutning (Art 9)

Mål: Flygbesprutning av växtskyddsmedel genomförs endast i särskilda, motiverade fall²⁹.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Flygbesprutning av växtskyddsmedel är förbjuden.

Flygbesprutning kan tillåtas endast i särskilda fall.

Anvisningar om information till allmänheten och ramdirektivens krav på flygbesprutningen har getts.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Flygbespridning av växtskyddsmedel med hjälp av drönare	Ändringsförslag till växtskyddslagstiftningen bereds, enligt vilken flygbespridning av växtskyddsmedel med fjärrstyrda flygfarkoster, dvs. drönare, är möjlig genom undantag. Vid behov kan bespridning med drönare begränsas till test- och undersökningsbruk.	Tukes, JSM 2018–2019

Indikator: Areal som flygbesprutas och antalet behandlingar.

4.7. Information till allmänheten om behandlingar med växtskyddsmedel (Art 10)

Mål: Den risk som användningen av växtskyddsmedel kan medföra grannskapet och utomstående har minimerats.

Mål: Anvisningen om information till utomstående färdigställs enligt tidtabellen.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

God växtskyddspraxis innebär att man tar hänsyn till grannskapet.

Det område inom grönområden som behandlats med växtskyddsmedel bör markeras.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
SKYDDSAVSTÅND TILL GRANNSKAPET	Möjligheten att tillämpa ett skyddsavstånd för att skydda gårdsplaner och grannskapet utreds. Vid bedömningen beaktas de nuvarande tillvägagångssätten, verksamhetsförutsättningarna av de olika branscherna, eventuella resthalter och skador på ätbara växter i hemträdgårdar och exponeringen av utomstående p.g.a. vindavdriften. Skyddsavstånden inkluderas vid behov i bruksanvisningarna för preparaten.	Tukes 2018–2019
Anvisning om information till utomstående	En tydlig rekommendation och anvisning om hur användare av växtskyddsmedel ska informera utomstående upprättas och användare informeras aktivt om detta. I anvisningen beaktas verksamhetsförutsättningarna av de olika branscherna och kraven, t.ex. säkerheten av bannätet. Övervakarna kan informera yrkesmässiga	Tukes, NTM-centralerna, NAP-styrgruppen 2019

²⁹ Jord- och skogsbruksministeriets förordning 8/2012 om spridning av växtskyddsmedel genom flygbesprutning <https://finlex.fi/sv/viranomaiset/normi/400001/39162>

användare av växtskyddsmedel om anvisningen. I anvisningen betonas att det är förbjudet att röra sig på åkrarna under vegetationsperioden.

Indikatorer

Volymerna av preparat som kräver skyddsavstånd för att skydda grannskapet och utomstående i växtskyddsmedelregistret samt försäljnings- och användningsvolymerna.

Uppskattat antal av upplagan av anvisningen om information till utomstående.

Utvecklingen av respons från allmänheten.

4.8. Särskilda åtgärder för att skydda vattenmiljön och dricksvattnet (Art 11)

Mål: Att med tanke på växtskyddsmedel uppnå och bibehålla en sund kemisk och ekologisk status av yt- och grundvatten och att förebygga försämring av statusen.

Mål: De största tillåtna halterna av rester av växtskyddsmedel i yt- och grundvatten och kvalitetsnormerna överskrids inte.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Skyddet av grundvattenområden och ytvatten inkluderas i riskbedömningen av preparaten. Vattendragen skyddas genom att använda riskbaserade skyddsavstånd och teknologi som minskar vindavdriften.

Skyddsavstånd används för att förebygga ytavrinning.

Ytavrinning till vattendrag förebyggs med hjälp av obehandlade vegetationsklädda buffertzoner (10 m).

Anordnandet av tillräcklig miljöuppföljning av växtskyddsmedel säkerställs.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Växtskyddsmedel i yt- och grundvattenområden som används för uttag av dricksvatten	Ramdirektivet förutsätter, att säkerhetszoner där växtskyddsmedel inte får användas eller lagras skapas för ytvatten och grundvatten som används för uttag av dricksvatten. Tillräckligheten av de nuvarande åtgärderna och behovet av nya begränsningar bedöms. Effekterna av eventuella nya begränsningar för användningen och lagringen av växtskyddsmedel utreds. Vid bedömningen tar man hänsyn till verksamhetsbetingelserna för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel och konkurrenskraften. Förändringar görs vid behov på basis av utredningen till godkännandebeslut för preparat, bruksanvisningar och begränsningar.	Tukes, MM, Luke, Mavi (Livsmedelsmyndigheten) 2018–2022
Skyddsavstånd till brunnar och källor	Möjligheten att använda skyddsavstånd för skydd av brunnar och källor utreds. Förändringar som kommit upp vid utredningar görs vid behov till godkännandebeslut för preparat, bruksanvisningar och begränsningar. Användare informeras om eventuella förändringar och förfarandesätt, såsom anmälningspraxis av brunnens eller källans läge.	Tukes 2018–2019
Minskad användning av växtskyddsmedel i särskilda områden med risk för ytavrinning till yt- eller grundvatten	Möjliga behov av begränsningar av användningen på trafikleder, bannätet, mycket genomsläppliga ytor och övriga områden med risk för ytavrinning till yt- eller grundvatten eller avloppssystem utreds.	Tukes, KSS rf, Trafikverket, Trädgårdsförbundet, VYL rf

	I dessa områden övergår man till alternativa bekämpningsmetoder i den mån det är möjligt för att minska de risker som användningen orsakar. Åtgärden befrämjas med samarbete och information.	2018–2022
Bedömning av begränsningsklausulers tillämplighet	Vid bedömningen av tillämpligheten av begränsningsklausuler som hänför sig till växtskyddsmedel används en Pro gradu-AVHANDLING om saken. Förändringar som kommer upp på basis av resultaten görs vid behov på miljöbegränsningarna.	Tukes 2018–2019
Komplettering av miljökvalitetsnormer för alla verksamma ämnen	Miljökvalitetsnormer sätts upp för de verksamma ämnen som för närvarande inte har sådana. En handlingsplan upprättas för situationer där miljökvalitetsnormerna överskrids.	Tukes, SYKE 2021–2022

Indikatorer

Andelen prov som understiger och överskrider de högsta tillåtna resthalterna enligt dricksvattendirektivet vid uppföljningen av yt- och grundvattnens kvalitet.

Antalet nya begränsningar och förändringar som kommit fram vid utredningarna.

Utvecklingen av antalet bestående vegetationsklädda buffertzoner som omfattas av miljöersättningssystemet.

Eventuella överskridanden av miljökvalitetsnormerna som kommer upp vid miljöuppföljningar eller resthalter som tangerar normerna. Följs upp regionalt och enligt användningsändamål i den mån det är möjligt.

4.9. Minskad användning av eller minskade risker från växtskyddsmedel i särskilda områden (Art 12)

Mål: Yrkesmässig användning i grönområden uppfyller lagstiftningens krav på minskning av hälso- och miljöriskerna.

Mål: I grönområden används i första hand alternativa metoder, allmänkemikalier och preparat med låg risk.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Vid riskbedömningen tar man hänsyn till eventuell exponering av utomstående i rekreationsområden.

Riskbedömningen fastställer en arbetshygienisk karenstid för återinträde för arbetstagare.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Växtskyddsmedel i naturskyddsområden (Natura)	Finansiering ansöks för ett projekt där man utreder hur mycket av åkerodlingen finns i naturskyddsområden (fågeldirektivet, habitatdirektivet) och hurdana effekter eventuella begränsningar av användningen av växtskyddsmedel skulle medföra. Tillräckligheten av de nuvarande åtgärderna och effekterna av eventuella nya begränsningar på de olika verksamhetsområdena och säkerheten av bannätet bedöms. Godkännandebeslut för preparat, bruksanvisningar ändras vid behov och användare informeras om förändringarna.	Tukes, MM, Luke, Mavi (Livsmedelsmyndigheten) 2018–2019

Rekommendation om minskad användning i vissa områden	En rekommendation om minskad användning upprättas för grönområdesarbetare bl.a. i lekplatser och parker samt i närheten av ålderdomshem, servicehus, skolor, hälsostationer och sjukhus. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid skydd av känsliga befolkningsgrupper (gravida kvinnor, spädbarn och barn). Användare informeras om säkra växtskyddsmedel och bekämpningsmetoder.	Tukes, KSS rf, Grönmiljöförbundet rf, Fastighetsförbundet rf 2019
INFORMATION OM EN ARBETSHYGIENISK KARENSTID FÖR ÅTERINTRÄDE	En anvisning upprättas om betydelsen av en arbetshygienisk karenstid för återinträde för skydd av arbetstagare.	Tukes, Handelsträdgårdsförbundet rf, Grönmiljöförbundet rf, TTL 2018–2022
SENSIBILISERANDE ÄMNEN²⁶	Information om sensibiliserande preparat betonas under utbildningarna för växtskyddsutbildare och yrkesanvändare av växtskyddsmedel. Sensibiliserande ämnen beaktas i uppdateringen av anvisningarna om personskydd. Allmänheten informeras om sensibiliserande ämnen t.ex. med ett meddelande och på mässor.	Tukes, TTL 2018–2022

Indikatorer

Andelen övervakningsobjekt som observerats vid övervakningen av grönområden och som 1) är problemfria; 2) har endast mindre brister; 3) har betydande brister.

4.10. Hantering och lagring av växtskyddsmedel samt behandling av deras förpackningar och rester (Art 13)

Mål: Anvisningarna om personlig skyddsutrustning i bruksanvisningarna för växtskyddsmedel är förståeliga och ger användare ett tillräckligt skydd.

Mål: Utrymmena där växtskyddsmedel lagras är säkra för människor och miljön.

Mål: Det finns inte några växtskyddsmedel vars förbrukningsdatum gått ut i lager.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Växtskyddsutbildningarna innebär anvisningar om säker hantering och lagring av växtskyddsmedel samt säker hantering av rester och förpackningar.

Anvisningarna omfattar lagringsanvisningar för att förebygga miljöutsläpp.

Preparaten har klassificerats för yrkesmässig användning och för konsumentbruk.

Preparat med låg risk för konsumenten har godkänts för konsumentbruk.

Köpare av preparat för yrkesmässig användning ska erlagga växtskyddsexamen.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Granskning av personskyddsanvisningar	Personskyddsanvisningarna i preparatens försäljningsförpackningar uppdateras så att användarnas säkerhet kan säkerställas med användningen av personskydd. De uppdaterade anvisningarna ger användaren information om hur man skyddar sig under de olika arbetsmomenten.	Tukes, TTL, STYL rf, ansvarsområdena för arbetarskydd vid regionförvaltningsverket

Biobäddar	Anvisning för ändamålsenlig konstruktion av en biobädd eller motsvarande plats för rengöring av spridningsutrustningen och behandling av mindre volymer av växtskyddsmedelsrester upprättas. Anvisningen distribueras till yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel vid utbildningstillfällen, rådgivning, på mässor etc.	2018–2019 Tukes 2020–2022
UPPMUNTRAN TILL INSAMLING AV VÄXTSKYDDSMEDELSRESTER	Användarna informeras om ändamålsenlig hantering av farligt avfall och tomma, rengjorda växtskyddsmedelsförpackningar. Möjligheten att samla in farligt avfall t.ex. på jordbruksmässor utreds i samarbete med Finsk handel och Ekokem. Transportsbegränsningarna för farligt avfall beaktas.	KASTE rf, Tukes, MTK rf, SLC rf 2019–2022
Användarna informeras om försäljnings- och förbrukningstiderna av preparat vars förbrukningsdatum gått ut i samband med återkallande av tillståndet	Tidsfristerna för försäljningen och distributionen (högst 6 månader) och för bortskaffande, lagring och användning av befintliga lager (högst 1,5 år) i enlighet med växtskyddsmedelsförordningen har lagts till på återkallelsebesluten av preparaten. Användarna informeras om tidsfristerna i samband med återkallande av tillståndet. De kommunala miljövårdsinspektörerna informeras om tidsfristerna för lagringen av växtskyddsmedel.	Tukes 2018–2022

Indikatorer

Andelen uppdaterade personskyddsanvisningar av alla preparat.

Andelen kravenliga växtskyddsmedellager som upptäckts vid övervakningen av alla lager.

Antalet anmälningar om växtskyddsmedel vars förbrukningsdatum gått ut till kommunal miljövårdsinspektör.

4.11. Främjande av integrerat och ekologiskt växtskydd (Art 14)

Mål: Risker som orsakas av användningen av växtskyddsmedel minskas genom att främja godkännandet av preparat med låg risk.

Mål: Med hjälp av jämförande bedömningar ersätts de skadligaste preparaten med preparat eller metoder med lägre risk när det är möjligt.

Mål: Beroendet av växtskyddsmedel minskas genom att främja utvecklingen och ibruktandet av integrerat växtskydd och alternativa metoder och tekniker.

Mål: Yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel övergår till metoder och preparat med vilka man minskar risken för hälsan och miljön.

Mål: Uppdaterade grödspecifika och sektorspecifika riktlinjer för integrerat växtskydd används aktivt av alla yrkesodlare.

Mål: Målnivån för integrerat växtskydd höjs från uppfyllandet av minimikraven till en högre odlingsystemnivå.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Odlare informeras om integrerat växtskydd under växtskyddsutbildningar.
Jordbruksrådgivare informerar om integrerat växtskydd och ekologisk odling.
Forskningsinstitut utför forskning om integrerat växtskydd och ekologisk odling.
Anvisningar om integrerat växtskydd har upprättats för vissa växtarter och växtkategorier.
Forskning om alternativa bekämpningsmetoder mot skadliga främmande arter och ogräs i grönområden.

4.11.1. Integrerat växtskydd

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Preparat med låg risk	Nödvändig praxis och åtgärder för att främja godkännandet av preparat med låg risk utreds. Godkännandep Praxis och tidtabeller för preparat med låg risk prioriteras. Användare informeras aktivt om godkännandebeslut av nya preparat med låg risk under utbildningar samt vid rådgivning och övervakning.	Tukes 2018–2022
Allmänkemikalier	Användningen av allmänkemikalier enligt växtskyddsförordningen främjas med hjälp av information. Som allmänkemikalier kan man godkänna ämnen som i regel inte används för växtskyddsändamål, men ändå är till nytta för växtskyddet. Exempel på allmänkemikalier är vassel i bekämpningen mot mjöldagg och ölfällor mot sniglar. Användningen av livsmedel av vegetabiliskt och animaliskt ursprung som godkänts som allmänkemikalier som växtskyddsmedel är tillåten i ekologisk odling för bekämpning av skadegörare och växtsjukdomar, men inte för ogräsbekämpning. Evira upprätthåller grundläggande information om allmänkemikalier som är tillåtna i ekologisk produktion.	Tukes, Evira 2018–2022
Kandidatämnen för substitution och jämförande bedömning	Praxis för jämförande bedömning av de skadligaste ämnena utvecklas för behandlingen av tillstånd för preparat. Vid bedömningen beaktas ekonomiska frågor och faktorer som hänför sig till det praktiska växtskyddet, såsom resistensrisken. Bedömnings- och beslutsfattandep Praxis och tidtabeller för preparat som innehåller kandidatämnen för substitution prioriteras. Användare informeras om utbytbarheten.	Tukes 2018–2022
Riskbedömningar av nya skadegörare	Evira utför riskbedömningar med avsikt att förhindra spridningen av nya skadegörare i Finland och därmed minska behovet att öka användningen av växtskyddsmedel.	Evira 2018–2022
Granskningar av plantmaterial	Evira övervakar kvaliteten av förökningsmaterial. Friska plantor minskar behovet av växtskyddsmedel.	Evira, NTM-centralerna 2018–2022

4.11.2. Integrerat växtskydd nivå I – precisering av användning av växtskyddsmedel

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Främjande av metoderna för övervakning av skadegörare	Anvisningar för de viktigaste övervakningsmetoderna och tröskelvärdena upprättas för mobilanvändning (t.ex. via applikationen KasKas)	Luke 2018–2022
Skadegörarprognoser, tröskelvärden	Prognosmodeller och mobilapplikationer som stöder beslutsfattandet utvecklas som ett samarbete mellan forskningen och rådgivningen.	Luke, rådgivningen 2018–2022
Resistens mot växtskyddsmedel	Vid godkännande av preparat beaktas resistenshanteringen så att sortimentet av verksamma ämnen hålls tillräckligt brett. Ett tillräckligt brett sortiment av verksamma ämnen är särskilt viktigt i grundvattenområden där användningen av verksamma ämnen har begränsats. Alternativa bekämpningsmetoder befrämjas.	Tukes, Luke, rådgivningen 2018–2022

4.11.3. Integrerat växtskydd nivå II – ersättning av kemisk bekämpning med andra metoder

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Anvisningar om integrerat växtskydd för vissa växtarter och växtkategorier	Anvisningar om integrerat växtskydd för huvudgrödorna uppdateras vid behov och de integreras som en del av odlingsanvisningarna.	Luke, KSS rf 2018–2022
Alternativa bekämpningsmetoder för glyfosat	Alternativa bekämpningsmetoder för användningen av glyfosat befrämjas och utvecklas. Glyfosat är det mest använda verksamma ämnet i Finland. Det finns ett behov för alternativa ogräsbekämpningsmetoder.	Luke, Trafikverket 2018–2022
Icke-kemiska bekämpningsmetoder	Forskningsdata om icke-kemiska bekämpningsmetoder produceras och deras användning befrämjas. Godkännandet av nya biologiska bekämpningsorganismer befrämjas. Effekten av de alternativa metoderna samt deras effekter på människors och djurs hälsa och miljö granskas. Det finns ett särskilt behov av möjligheter och incitament för användningen av alternativa växtskyddsmedel på jordbruksgrödor som odlas i stor omfattning. Största delen av de växtskyddsmedel som används i Finland är herbicider. Med alternativa ogräsbekämpningsmetoder skulle man därmed effektivt kunna minska beroendet av kemiska växtskyddsmedel.	Luke, universiteten, yrkeshögskolorna, VTT, rådgivningen, Evira 2018–2022
Certifierade frön och hårdiga arter	Arter resistenta mot skadegörare utvecklas och deras användning befrämjas. Sjukdomsresistenta arter kan ha betydande inverkan på växthälsan. Granskade frön av hög kvalitet minskar behovet av växtskyddsmedel. Friska frön sprider inte	Luke, universiteten, Evira, rådgivningen, samnordisk

växtsjukdomar och ändamålsenlig betning minskar behovet av besprutningar med växtskyddsmedel.

plantförädling, företag i branschen 2018–2022

4.11.4. Integrerat växtskydd nivå III – omplanering av odlingsystemet

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Forskning på odlingsystemnivån	Forskning på odlingsystemnivån befrämjar för integrerat växtskydd och ekologisk odling (t.ex. växelbruksundersökning, funktionell biodiversitet), eftersom odlingsystemnivån utgör infrastrukturen för växtskyddet och hörnstenen för hållbar produktion.	Luke, Finska ekologiska forskningsinstitutet, Förbundet för ekologisk odling rf, SYKE, universiteten 2018–2022
Åtgärder som gynnar pollinerande insekter och naturliga fiender till skadegörare	Information produceras om åtgärder som gynnar pollinerande insekter, naturliga fiender till skadegörare och biodiversitet. Information till odlare om tillämpningen av metoderna säkerställs samt att miljöstödkraven och lagstiftningen tillåter dem på gårdsnivån.	Luke, universiteten, JSM, företag i branschen 2018–2022

4.11.5. Växtskydd i ekologisk produktion

ÅTGÄRD	PRECISERING	TIDTABELL OCH ANSVARIG PART
Främjande av forskning inom ekologisk produktion	Inom det nationella forsknings- och utvecklingsarbetet förs grundläggande och tillämpad forskning inom ekologisk produktion vidare, så att tillräckligt säkra ekologiska bekämpningsmetoder kan utvecklas för även de mer utmanande växtskyddsproblemen och man får tillgång till ny information om förebyggande odlingsmetoder inom ekologisk produktion.	Finska ekologiska forskningsinstitutet, Luke 2018–2022
Biologisk effektivitet av preparat som är godkända för ekologisk produktion	Forskningsdata samlas in om effektiviteten av preparat som är godkända för ekologisk produktion och finansiering ansöks vid behov för effektivitetsundersökning av preparaten. Intresset för preparat som är godkända för ekologisk produktion ökar när deras effektivitet kan påvisas. Målet är att utöka sortimentet av preparat som är godkända för ekologisk produktion i Finland.	Förbundet för ekologisk odling rf, Finska ekologiska forskningsinstitutet 2018–2022

4.11.6. Integrerat och ekologiskt växtskydd – Samarbetsinläring

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Informationsutbytesdagar inom integrerat växtskydd och ekologisk produktion	Informationsutbytesdagar anordnas för odlare, rådgivningen, forskningen och myndigheterna för att granska bäst praxis på gårdarna samt resultat och effekter av genomförda undersökningar och för att skapa riktlinjer för forskningen för programperiodens kommande år.	Luke, Finska ekologiska forskningsinstitutet, Förbundet för ekologisk odling rf, universiteten, KSS rf, odlare, Tukes 2019–2020
God praxis identifieras	Exempelfall identifieras och används för att minska risker för människornas hälsa och miljön.	Tukes, NAP-styrgruppen, Luke, rådgivningen 2018–2022
Nätverksstyrning	Växtskyddsbranschen utvecklas genom att engagera medlemmarna i aktörsnätverket i de gemensamma målen. Ett nationellt kunskapssystem för växtskyddet fastställs för att leda, styra och utveckla aktörernas kunskaps-, kompetens-, kunnande- och innovationsprocesser. Behovet av nya roller och resurser fastställs vid behov. Samarbetet mellan kunskapsproducenterna effektiviseras och aktörerna engageras i utvecklingsarbetet inom integrerat växtskydd.	Luke, universiteten, yrkeshögskolorna, rådgivningen, Tukes 2018–2022
Förankring av innovationerna på och tillsammans med gårdarna	Inom forskningsprojekten anordnas odlardagar och andra rådgivnings- och utbildningstillfällen för att förankra innovationerna och ge stöd till gemensam innovation. Syftet är att förmedla ny forskningsdata, utbyta erfarenheter mellan odlarna och anta god praxis.	Luke, rådgivningen, Tukes, odlare 2018–2022

Indikatorer

Antalet godkända preparat med låg risk och allmänkemikalier.

Antalet och bruksändamål av jämförande bedömningar och ersatta preparat samt försäljnings- och bruksvolym i den mån det är möjligt.

Antalet verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas samt försäljnings- och bruksvolym i den mån det är möjligt.

Antalet anvisningar om integrerat växtskydd för vissa växtarter och växtkategorier.

Antalet utvecklade och ibruktagna prognosmodeller om skadegörare.

Andelen gårdar där användningen av växtskyddsmedel har övervakats och brister har upptäckts vid ibruktandet av integrerat växtskydd.

Antalet och helhetsfinansieringen av forskningsprojekt inom integrerat växtskydd och ekologisk produktion.

4.12. Indikatorer (Art 15)

Mål: Indikatorer som beskriver riskerna med användningen av växtskyddsmedel minskar.

Mål: Användningen av vissa identifierade verksamma ämnen minskar.

PÅGÅENDE ÅTGÄRDER

Utvecklingen av harmoniserade riskindikatorer följs upp.

En nationell riskindikator för växtskyddsmedlens miljöbelastning har utvecklats.

Åtgärd	Precisering	Tidtabell och ansvarig part
Enhetliga indikatorer	Kommissionens åtgärder som hänför sig till enhetliga riskindikatorer följs upp och indikatorerna tas i bruk när de blir färdiga.	Tukes, luke, jsm 2018–2022
Trender i användningen av vissa verksamma ämnen	Trender i användningen av verksamma ämnen som ska särskilt uppmärksammas följs upp och resultaten rapporteras till kommissionen och de övriga eu-länderna.	Tukes 2018–2022
Identifiering av frågor som ska särskilt uppmärksammas	Verksamma ämnen, växter, områden och användningsmetoder som kräver särskilt uppmärksamhet identifieras och rapporteras till kommissionen och de övriga eu-länderna.	Tukes, nap- styrgruppen 2018–2022
Uppdatering av riskindikatorn för växtskyddsmedlens miljöbelastning	Den nationella riskindikator för miljöbelastning som baseras på försäljningsstatistiken uppdateras och utvecklas och resultaten rapporteras.	Tukes 2019–2022
Avrinningsområdesbaserad riskindikator för växtskyddsmedelsbelastning	Utvecklingen av en avrinningsområdesbaserad riskindikator för växtskyddsmedelsbelastningen fortsätter. I bruktagandet och resultaten av indikatorn meddelas.	Syke, luke, tukes 2018–2022
Användningsstatistik för växtskyddsmedel	Användningsstatistik för växtskyddsmedel samlas in och resultaten publiceras.	Luke 2018
Skiftesvisa uppgifter om användningen av växtskyddsmedel	Tillgången till skiftesvisa uppgifter om användningen av växtskyddsmedel på gårdarna utreds. De pågående projekten länkas till insamlingen av uppgifter för att undvika överlappande arbete.	Mtk rf, tukes, proagria 2018–2022

5. Kommunikation

Olika intressentgrupper, användare av växtskyddsmedel och konsumenterna informeras aktivt och brett om handlingsprogrammet. Tukes upprättar årligen tillsammans med styrgruppen en kommunikationsplan som innefattar ett tillräckligt stort antal av mål och kommunikativa åtgärder. Åtgärder, utredningar och anvisningar som planerats för programmet meddelas under beredningsskedet och när de har färdigställts. Indikatorer som planerats för programmet används i kommunikationen.

Vid behov anordnas möten för intressentgrupperna eller workshops om programmets genomförande och bedömning. Under dessa tillfällen samlas intressentgruppernas och konsumenters kunskaper och uppfattningar om programmets genomförande.

6. Uppföljning och rapportering

Handlingsprogrammets framskridande och resultat följs årligen upp av styrgruppen. Resultaten rapporteras och diskuteras årligen av delegationen för växtskydd tillsatt av jord- och skogsbruksministeriet. Vid uppföljningen använder man sig av de indikatorer som planerats för programmet, informationsutbyte mellan aktörerna och styrgruppsmöten. Tukes rapporterar om handlingsplanens framskridande till kommissionen och de övriga EU-länderna under arbetsgruppsmöten för ramdirektivet och vid behov även på andra sätt. Tukes meddelar alla förändringar i programmets innehåll till kommissionen utan dröjsmål.

Genomförandet och uppnåendet av målet i det nationella handlingsprogrammet granskas i en slutrapport 2022. Programmet uppdateras på basis av slutrapporten och dess mål preciseras ytterligare. Samtidigt meddelas detta nationellt. Tukes ansvarar för upprättandet av slutrapporten och vid behov för upprättandet av ett nytt handlingsprogram.

Bilaga 1 Åtgärder enligt handlingsprogrammet 2011–2017 som pågår fortfarande

Art 4	<ul style="list-style-type: none">• Det nationella handlingsprogrammet genomförs och verksamheten rapporteras.• Handlingsprogrammets genomförande följs upp av en styrgrupp som håller regelbundna möten.• Riskerna med växtskyddsmedel bedöms och beslut fattas, utvecklingen i branschen följs upp och på EU-nivån deltar man i utvecklingsarbetet för riskbedömning som avser växtskyddsmedel.
Art 5	<ul style="list-style-type: none">• Grundutbildningsprogrammet erbjuds för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel samt distributörer och rådgivare.• Examenskravet gäller yrkesmässiga användare och distributörer av växtskyddsmedel.• Växtskyddsexamen som avlagts i ett annat EU-land godkänns i Finland.
Art 6	<ul style="list-style-type: none">• I butiker som säljer preparat som är godkända för yrkesmässig användning ska finnas minst en person som avlagt examen.• Examenskravet gäller inte försäljare som säljer enbart preparat som godkänts för konsumentbruk.
Art 7	<ul style="list-style-type: none">• Allmänheten informeras aktivt om säker användning av växtskyddsmedel.• Uppgifter om akuta och kroniska förgiftningsfall samlas in.• Övervakning av rester i livsmedel och foder fortsätter.• Yrkesmässiga användare informeras om riskerna med förfalskade växtskyddsmedel och förfalskningar övervakas.• Begränsningar för användningen av växtskyddsmedel utvecklas vid behov.
Art 8	<ul style="list-style-type: none">• Spridningsutrustning i yrkesmässig användning ska testas.• Utrustningen testas av testare som har auktoriserats av Tukes.• Testning som genomförts i ett annat EU-land godkänns i Finland.• Vissa typer av spridningsutrustning har avvikande tidsplaner för testning eller har befriats från testning²⁸ (Bilaga 2).
Art 9	<ul style="list-style-type: none">• Flygbesprutning av växtskyddsmedel är förbjuden.• Flygbesprutning kan tillåtas endast i särskilda fall.• Anvisningar om information till allmänheten och ramdirektivens krav på flygbesprutningen har getts²⁹.
Art 10	<ul style="list-style-type: none">• God växtskyddspraxis innebär att man tar hänsyn till grannskapet.• Det område inom grönområden som behandlats med växtskyddsmedel bör markeras.
Art 11	<ul style="list-style-type: none">• Skyddet av grundvattenområden och ytvatten inkluderas i riskbedömningen av preparaten.• Vattendragen skyddas genom att använda riskbaserade skyddsavstånd och teknologi som minskar vindavdriften.• Skyddavstånd används för att förebygga ytavrinning.• Ytavrinning till vattendrag förebyggs med hjälp av obehandlade vegetationsklädda buffertzoner (10 m).• Anordnandet av tillräcklig miljöuppföljning av växtskyddsmedel säkerställs.
Art 12	<ul style="list-style-type: none">• Vid riskbedömningen tar man hänsyn till eventuell exponering av utomstående i rekreationsområden.• Riskbedömningen fastställer en arbetshygienisk karenstid för återinträde för arbetstagare.
Art 13	<ul style="list-style-type: none">• Växtskyddsutbildningarna innebär anvisningar om säker hantering och lagring av växtskyddsmedel samt säker hantering av rester och förpackningar.• Anvisningarna omfattar lagringsanvisningar för att förebygga miljöutsläpp.• Preparaten har klassificerats för yrkesmässig användning och för konsumentbruk.• Preparat med låg risk för konsumenten har godkänts för konsumentbruk.• Köpare av preparat för yrkesmässig användning ska erlagga växtskyddsexamen.• Odlare informeras om integrerat växtskydd under växtskyddsutbildningar.• Jordbruksrådgivare informerar om integrerat växtskydd och ekologisk odling.
Art 14	<ul style="list-style-type: none">• Forskningsinstitut utför forskning om integrerat växtskydd och ekologisk odling.• Anvisningar om integrerat växtskydd har upprättats för vissa växtslag och -grupper.• Forskning om alternativa bekämpningsmetoder mot skadliga främmande arter och ogräs i grönområden.
Art 15	<ul style="list-style-type: none">• Utvecklingen av harmoniserade riskindikatorer följs upp.• En nationell riskindikator för växtskyddsmedlens riskindikator har utvecklats.

BILAGA 2 Avvikande tidtabeller som beviljats för testning av spridningsredskap och befrielser från testning

I jord- och skogsbruksministeriets förordningar 4/2016³⁰ och 8/2017²⁸ om testning av spridningsutrustning finns en förteckning över de typer av spridningsutrustning som har beviljats avvikande testningstidtabeller eller befriats från testningen. För ny spridningsutrustning som hör till spridningsutrustning av typ H–M och anskaffas efter den 26 november 2026 samt uppfyller kraven i bilaga I punkt II i förordning 4/2016 ska den första testningen utföras inom tio år från det att spridningsutrustningen anskaffats.

TYPER AV SPRIDNINGSUTRUSTNING med avvikande testningstidtabell. Första testningen före 26.11.2026. Därefter är testintervallet 10 år.

- H** Spridningsutrustning med horisontell sprutbom vars bom är högst 3 meter bred, inbegripet radsprutor
- I** Stationär och semimobil spridningsutrustning där sprutans tank är mindre än 25 l och arbetstrycket är mindre än 15 bar och bommen är högst 3 meter bred
- J** Dimsprutor avsedda för lokal användning och varmdimningsaggregat (varmdimnings- och kalldimningsprutor), exklusive handhållen och handdriven utrustning
- K** Torrbetningsaggregat som monterats på såningsmaskiner
- L** Industriella betningsaggregat för utsäde
- M** Avstrykare, exklusive handhållna enheter och avstrykare av typen ryggburna sprutor

TYPER AV SPRIDNINGSUTRUSTNING som befriats från testningen

- N** Handhållen spridningsutrustning och ryggburna sprutor
- S** Betningsaggregat som monterats på spannmålsskruvar
- P** Potatisbetningsaggregat i lager eller sättningsmaskiner, exklusive potatisbetningsaggregat av typen bomsprutor
- R** Spridningsutrustning som används för att sprida bekämpningsmedel mot rottröta eller motsvarande bekämpningsmedel i skog

³⁰ Jord- och skogsbruksministeriets förordning 4/2016 om kraven på utrustning för spridning av växtskyddsmedel samt testning och riskbedömning av spridningsutrustning. www.finlex.fi/data/normit/42535-16004.sv.pdf.